

Vatten- och miljönämnden

Tid

Torsdagen den 28 januari 2021 kl. 13:00-15:40

Plats

Ordförande och sekreterare i KS-salen, stadshuset. Övriga deltar vi Teams.

Omfattning

§§ 1-10

Beslutande

Anna Thore (S), ordförande
Patrik Olsen (M), vice ordförande
Stephan Quist (S)
Erik Ciardi (C)
Jens Körge (V)
Joel Rydh (V)
Birgitta Nordlöw (L)
Mats Wåhlin (KD)
Mika Kotanen (SD)

Ersättare

Selma Atac (S)
Daphne Thuveesson (MP)

Sekreterare

Oliver Wykman

Justeras

Anna Thore
ordförande

Birgitta Nordlöw

Sammanträdesdatum
2021-01-28

§ 1

Val av protokollsjusterare

Vatten- och miljönämnden utser Birgitta Nordlöw (L) att tillsammans med ordförande justera protokollet.

§ 2

Medfinansiering av LONA-projekt Ekosystemtjänster

Dnr VMN 2019/0034

Handlingar

Samhällsbyggnadskontorets skrivelse från 18 januari 2021.

Ekosystemtjänstanalys – en grund för Kalmars gröna strukturer.

Bakgrund

Projektet syftar till att kartlägga och värdera ekosystemtjänster i Kalmar stad och de övriga tätorterna. Projektet ska identifiera strategier för att bevara, förstärka och skapa ekosystemtjänster, men också strategier för att länka samman områden inom staden och tätorterna såväl som med områden runtomkring. Resultatet ska användas som underlag till en ny grönplan och får därmed betydelse för hela samhällsbyggnadsprocessen. Arbetet med ekosystemtjänstanalysen kommer också att innebära en kompetenshöjning inom kommunen.

Kalmar kommun har för projektet beviljats finansiering av länsstyrelsen.

Ekosystemtjänstanalys – en grund för Kalmars gröna strukturer

Total kostnad: 700 000 kr

LONA-bidrag (50%): 350 000 sek

Medfinansiering av Vatten- och miljönämnden: 250 000 sek

Medfinansiering arbetstid: 100 000 sek

Projektet kommer bestå av tre delar:

1. Planeringsarbete inför arbetet; kunskapsinhämtning, upplägg, workshops.
2. Inventeringar och kartläggning över ekosystemtjänster. Analysen ska inkludera förslag på åtgärder för att bevara, utveckla, stärka och länga områden.
3. Workshops och utbildning av berörda politiker och tjänstepersoner för att öka kunskapen om ekosystemtjänster

Överläggning

Under överläggningen informerar, Emelie Bertholdsson, samhällsbyggnadskontoret, vatten- och miljönämnden om LONA-projektet ”Ekosystemtjänstanalys – en grund för Kalmars gröna strukturer”.

Beslut

Vatten- och miljönämnden medfinansierar LONA-projektet

”Ekosystemtjänstanalys – en grund för Kalmars gröna strukturer” med 250

Sammanträdesdatum
2021-01-28

000 kr. Vid kommunikation och rapportering inom projektet ska det framgå att medfinansiering sker av Vatten- och miljönämnden. Rapportering av projekten ska ske regelbundet till Vatten- och miljönämnden.

§ 3

Yttrande över remiss av Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning

Dnr VMN 2020/0016

Handlingar

Kommunledningskontorets skrivelse från den 4 januari 2021.

Remiss av Genomförande av EU:s engångsplastdirektiv och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning.

Bakgrund

Kommunledningskontoret har tagit fram ett yttrande över promemorian av M2020/02035- Genomförande av EU:s engångsplastdirektivet och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning. Av yttrandet framgår att Kalmar kommun ser positivt på promemorians innehåll och ser att ny och förändrad lagstiftning kommer underlätta vårt befintliga arbete som strävar mot att bli ett mer cirkulärt samhälle. Exempel på Kalmar kommuns befintliga arbete är:

- Redan 2019 tog vi beslut om att sluta köpa in de engångsprodukter som direktivet förbjuder ur exempelvis engångsmuggar, bestick och sugrör.
- Under 2020 och 2021 säkerställer vi att källsortering finns i alla kommunens egna verksamheter såväl på kontor som omsorgsboenden, skolor och sport- och kulturanläggningar. Vi följer upp utvecklingen och ser att restavfallet minskar betydligt, uppskattningsvis med 17 % mellan 2019 och 2020. Våra egna plockanalyser visar dock på att mycket fortfarande är felsorterat.
- Som attraktiv besökskommun har vi utmaningar när det gäller nedskräpning och lägger mycket resurser på att plocka upp skräp. Under 2020 tog vi ett nytag kring förebyggande nedskräpningsarbete. Flera informationskampanjer genomfördes och vi placerade ut källsorteringsstationer i offentlig miljö.
- De senaste åren har vi också arbetat aktivt för att arrangörer för evenemang som ordnas i kommunen ska källsortera sitt avfall.

Utifrån promemorians innehåll ser vi följande effekter och utmaningar för en kommun:

- Att förverkliga Kalmar kommuns ambition om cirkulära upphandlingar kommer underlättas, framförallt om marknaden för produkter och/eller förpackningar som innehåller återvunnet material växer samt om förpackningsmaterial i ännu större utsträckning än idag ska gå att materialåtervinna. Detta öppnar upp för nya typer av upphandlingskrav.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

- Det är mycket positivt att kommunen ska få ersättning för det nedskräpningsarbete vi behöver genomföra för att hålla offentliga miljöer fria från skräp. Som attraktiv besökskommun ser vi även positivt på att delar av avgifterna kommer delas ut till kommuner med besöksnäring. Det är viktigt att administrationen kring ansökningar och uppföljning görs så enkel och smidig som möjligt, se nedan.
- När det gäller mätning av nedskräpning förstår vi lagförslaget som att det är Naturvårdsverket som genom stickprov ska genomföra mätningar av ”antal föremål som totalt skräpat ner” och ”administrera att räkna fimpar”. Detta är bra. Dock förväntas att kommunen ska rapportera in en ”uppskattning av vikten i kilogram på de fimpar som städats upp”, för att få del av nedskräpningsavgiften. Som kommunen arbetar med gatustädning idag, exempelvis med hjälp av sopmaskiner, är det inte möjligt att särskilja fimparna från annat skräp. Befintlig utrustning är inte konstruerad för att sortera ut fimpar. Därför måste paragraf 32 punkt 2 på sidan 47 innebära en grov uppskattning. Annars ser vi att arbetet med att ta fram mängd uppstädade fimpar kan ”äta upp” nedskräpningsavgiften som är tänkt att bekosta själva städningen.
- Krav på utökat retursystem och på möjlighet att få dryck och snabbmat i flergångsförpackningar kommer göra det enklare för kommuninvånare att välja bort engångsprodukter och leva mer cirkulärt, vilket ligger i linje med kommunens önskemål. Vi ser att tillsyn av detta relativt enkelt kan inkluderas i vårt befintliga tillsynsarbete.
- Producentansvar och insamlingssystem för fimpar och portionssnus är positivt eftersom det är en av de stora utmaningarna när det gäller nedskräpning. Att insamlingssystemet blir nationellt och rikstäckande är en viktig förutsättning för att det ska lyckas. Samråd med kommunerna är centralt, dock ser vi utmaningar, se nedan.
- Vi saknar diskussion kring utmaningar när det gäller insamlingssystem för fimpar, där vi ur kommunalt perspektiv framförallt ser 1) kollision med lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter samt 2) hänsyn till kommunens folkhälsoarbete som problematiskt.
 - I promemorian hänvisas till lagen 2018:888, men vi vill lyfta fram att de platser i kommunen där problemen med nedskräpning är som störst ofta sammanfaller med de platser där lagen hindrar oss att sätta upp insamlingsstationer för fimpar. Exempel är tågstationer, busshållplatser och områden i närheten av lekplatser.
 - Ur folkhälsoperspektiv ska vi inte uppmuntra till och underlätta för rökning, vilket behöver tas i beaktande. I promemorian står ”en god tillgång till insamlingskärl så att det är lätt för den som ska slänga en fimp att göra rätt.” Insamlingssystemet behöver

Sammanträdesdatum
2021-01-28

utföras och placeras ut så att det inte uppfattas som att myndigheter uppmuntrar till rökning.

- Vi stödjer förslaget att producenter av förpackningar ska stå för kostnaderna för insamlingen av förpackningsavfall som uppkommer utomhus. Kommunen får idag ta dessa kostnader själv, om man väljer att erbjuda sortering på platser där många samlas. Kommunen är en viktig samverkanspart, varför vikten av samråd och samarbete inte nog kan poängteras, så att inte befintligt arbete i kommunerna tappar fart.
- Kommuninvånarnas kunskap och motivation för att bli mer cirkulära i sin vardag är centralt för att vi ska nå ett cirkulärt samhälle. Därför ser vi positivt på förslaget om att ”Kommunen ska få meddela föreskrifter om att renhållningsavgift ska betalas för åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för om avfallshantering.” Kommunala avfallsbolag har stora möjligheter i arbetet med information och kommunikation och bör även kunna samverka med varandra kring mer allmänna kommunikationsinsatser.
- Lagkrav om märkning av produkter som våtservetter och sanitetsprodukter är mycket bra, framförallt för kommunala VA-bolag. I nuläget går betydande personella och ekonomiska resurser åt till att rensa bland annat plastprodukter som täpper igen avloppen.
- Slutligen vill vi också lyfta fram vikten av att lagstiftningen bostadsnära insamling och system för detta kommer på plats för att förenkla för kommuninvånarna att återvinna bland annat plast. Nyckeln är beteendeförändring, varför både ”lätt att göra rätt” och kommunikationsinsatser krävs. Vi ser gärna ett ökat samarbete mellan aktörer ansvariga för renhållning, inköpsorganisationer och aktörer med producentansvar när det gäller att leda arbetet mot en cirkulär ekonomi.

Överläggning

Under överläggningen redovisar Sara Gripstrand, kommunledningskontoret, förslag till yttrande över promemorian av M2020/02035- Genomförande av EU:s engångsplastdirektivet och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning.

Beslut

Vatten- och miljönämnden föreslår att kommunstyrelsen antar kommunledningskontorets yttrande som sitt och översänder det som Kalmar kommuns svar, på promemorian av M2020/02035- Genomförande av EU:s engångsplastdirektivet och andra åtgärder för en hållbar plastanvändning, till Miljödepartementet.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

§ 4

Rapportering av uppdrag i verksamhetsplan med budget 2020

Överläggning

Under överläggningen redovisas de uppdrag i verksamhetsplan med budget för 2020, som vatten- och miljönämnden initierat.

Pär Svanfeldt, Josefine Blomlöf och Johanna Kindqvist, kommunledningskontoret, redovisar tillsammans med Maria Houmann och Linda Törngren Almljung, samhällsbyggnadskontoret, för arbetet med uppdraget att dialog med relevanta aktörer genomföra en förstudie om möjligheten att skapa en klimatneutral, cirkulär och uppkopplad stadsdel där smarta lösningar testas, exempelvis cirkulärt vatten. Man presenterar projektet med en att skapa en hållbar stadsdel i Norrlinden och hållbarhet i markanvisning i Snurrom.

Sofia Sköld, kommunledningskontoret, redovisar för vatten- och miljönämnden uppdraget att tillsammans i kommunkoncernen arbeta för att förebygga nedskräpning samt genomföra en kommunikationskampanj inför sommaren 2020. Av informationen framgår att följande åtgärder gjordes under 2020:

Förebyggande åtgärder -2020

Källsortera på allmän plats –komprimerande kärl har köpts in.

Nya kärl följer det nordiska skyltsystemet för avfallssortering.

Två tjänster som arbetar med renhållning.

Medlemskommun i Håll Sverige Rent –stöd och verktyg.

Skräpplockardagarna i skola och förskola.

Vårstädning –omställd på grund av covid-19.

Hela Sverige plockar skräp.

Stöttat föreningar som genomför skräpplockaraktiviteter.

Man arbetar även med synlighet genom facebook, Kalmar.se, reklam på bussar med mera. Arbetet med uppdraget kommer att fortsätta även under 2021.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

§ 5

Information om uppdrag verksamhetsplan och budget 2021: Identifiera och successivt börja använda alternativa bevattningsmetoder för idrottsanläggningar utomhus, planteringar och andra områden som bevattnas för att på så sätt minimera dricksvattenanvändning

Överläggning

Under överläggningen redovisar Tove Zetterholm, kultur- och fritidsförvaltningen, projektet för att hitta miljömässigt hållbara lösningar till bevattningen av Kalmar kommuns fotbollsplaner.

Uppdraget utgår från vattenförsörjning som prioriterat miljömål. Kommunen ska minimera dricksvattenanvändningen i kommunkoncernen genom att identifiera och successivt börja använda alternativa bevattningsmetoder för idrottsanläggningar utomhus, planteringar och andra områden som bevattnas

Det kan konsternas att projektet sparat mellan 25-28 000 m³. Detta är 10-15 % av Kalmar kommun som organisations vattenförbrukning.

Kostnaderna kommunen sparar är cirka 300 000 kr per år. 400 000 inklusive övriga avgifter (från 1/1 2021 kostar en kubik vatten 10,64).

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

§ 6

Redovisning av beslutade projektpengar 2020

Överläggning

Under överläggningen redovisar förvaltningschef Jonas Sverkén för de projektpengar som vatten- och miljönämnden beslutat om under 2020. Av informationen framgår till vilka LONA och LOVA-projekt som vatten- och miljönämnden beslutat om bidrag till, totalt rör det sig om 1,9 miljoner kronor för dessa projekt under 2020. Även EU-projekt och miljöpeng redovisas. Miljöpeng kommer att närmare redovisas för nämnden vid ett senare sammanträde.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

§ 7

Beslut om plan för vattenmiljonen 2021

Dnr VMN 2021/0002

Handlingar

Serviceförvaltningens skrivning från den 21 januari 2021.

Bakgrund

2020 instiftades en extra finansiering av miljöåtgärder på samlat 13,5 miljoner kronor fram till 2022. Av dessa är 1 miljon årligen avsatta för att uppfylla de åtgärder som återfinns i Handlingsplan för god vattenstatus. Handlingsplanen är tagen i Vatten- och miljönämnden 201022. För 2021 har Kustmiljögruppen på Serviceförvaltningen tagit fram en plan för hur de kommer jobba med åtgärderna i Handlingsplanen. Om Kustmiljögruppens plan godkänns av Vatten- och miljönämnden så kommer sedan löpande beslut om exakt finansiering att tas på delegation.

Överläggning

Susanna Minnhagen, serviceförvaltningen, redovisar för kustmiljögruppens arbete under 2020 och vad som planeras för 2021. Av informationen framgår att 2020 lades mycket arbetstid på att planera åtgärder i samarbete med markägare och vattenråd, söka finansiering och starta upp lågflödesmuddringen av Malmfjärden. Fysiska åtgärder som genomfördes var två kombivåtmarker: Törnerum (fisk + näringsretention) och Mokällabäcken (näringsretention + bevattning), restaurering av värdefulla vattenmiljöer i Ljungbyån och Hagbyån vid Prästgårdsängen respektive Bjursnäs, samt lågflödesmuddring. För 2021 planeras anläggande av 6 våtmarker och dammar, restaurering av inloppet till Kalmar dämme, återmeandring av Tomtebybäcken, utredning/tillståndsansökningar vid Kalmar dämme och Stävlö vassar för vidare åtgärder samt en ansökan om Östersjö-anpassning av kontrollprogrammet för livsmedelsmusslor.

Beslut

Vatten- och miljönämnden beslutar att anta Kustmiljögruppens förslag på åtgärdsplan 2021.

§ 8

Delegation till ordförande i vatten- och miljönämnden att bevilja stöd till projekt

Dnr VMN 2021/0001

Handlingar

Kommunledningskontorets skrivelse från den 20 januari 2021.

Bakgrund

Vatten och miljönämnden har erhållit 13,5 miljoner kronor i en avsättning för arbete med Vatten (5 mnkr), Natur (3,5 mnkr) och Klimat (5 mnkr) samt 1 mnkr kr i budget för 2021.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

Delegationen syftar till att underlätta och påskynda arbetet med ovanstående områden mot bakgrunden att ansökningar och beslut om projekt kan komma att behöva beslutas med kort varsel.

Överläggning

Under överläggningen föreslår Patrik Olsen (M) med instämmande av Birgitta Nordlöw (L) och Mats Wåhlin (KD) att vatten- och miljönämnden beslutar att ändra beslut från ” Vatten- och miljönämnden beslutar att medge ordförande rätt att i brådskande fall bevilja pengar för stöd till olika projekt inom nämndens ansvarsområde.

Delegationsbesluten ska redovisas vatten- och miljönämnden.”
till,

” Vatten- och miljönämnden beslutar att medge ordförande, efter avstämning med vice ordförande, rätt att i brådskande fall bevilja pengar för stöd till olika projekt inom nämndens ansvarsområde.

Delegationsbesluten ska skyndsamt redovisas vatten- och miljönämnden.”

Efter att överläggningen avslutas finner ordförande att vatten- och miljönämnden beslutar enligt Patrik Olsens förslag.

Beslut

Vatten- och miljönämnden beslutar att medge ordförande, efter avstämning med vice ordförande, rätt att i brådskande fall bevilja pengar för stöd till olika projekt inom nämndens ansvarsområde.

Delegationsbesluten ska skyndsamt redovisas vatten- och miljönämnden.

§ 9

Information om handlingsplan för friluftsliv i Kalmar kommun

Överläggning

Under överläggningen redovisar Eva-Lena Larsdotter, kultur- och fritidsförvaltningen, om arbetet med en handlingsplan för friluftsliv i Kalmar kommun

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.

Sammanträdesdatum
2021-01-28

§ 10**Information om mobilitetsworkshop i samarbete med samhällsbyggnadsnämnden****Överläggning**

Under överläggningen informerar ordförande vatten- och miljönämnden om kommande workshop med fokus på mobilitet. Workshopen kommer att göras tillsammans med samhällsbyggnadsnämnden.

Beslut

Vatten- och miljönämnden fattar inte något beslut med anledning av informationen.